

Hoger
Algemeen
Voortgezet
Onderwijs

Tijdvak 2
Woensdag 21 juni
9.00–11.30 uur

Algemeen gedeelte

Tekenen

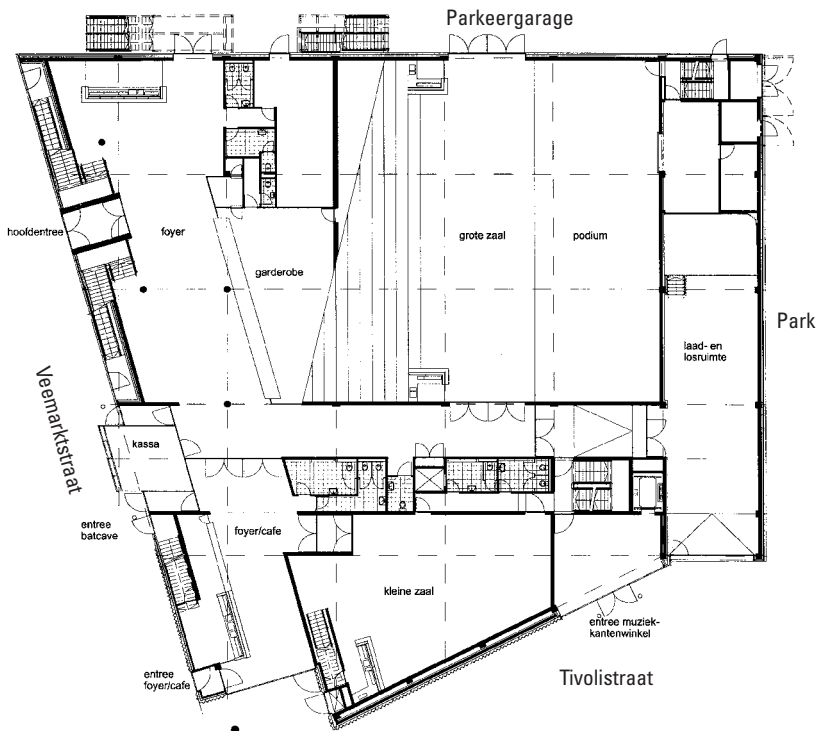
Handenarbeid

Textiele werkvormen

Iedere kandidaat maakt de vragen voor het Algemeen gedeelte én de vragen behorend bij het door hem/haar gekozen vak. Voor elk vraagnummer is aangegeven hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

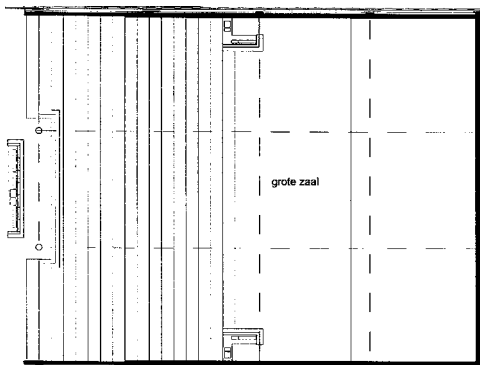
Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

figuur 1

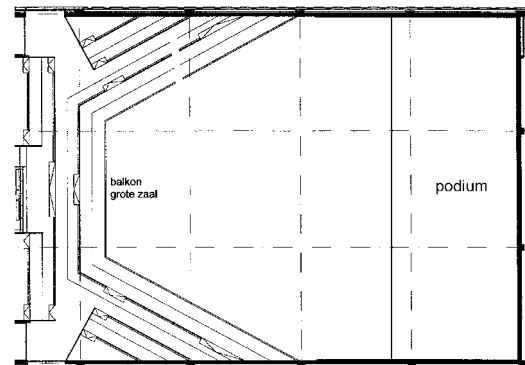

Plattegrond popcentrum 013

figuur 2

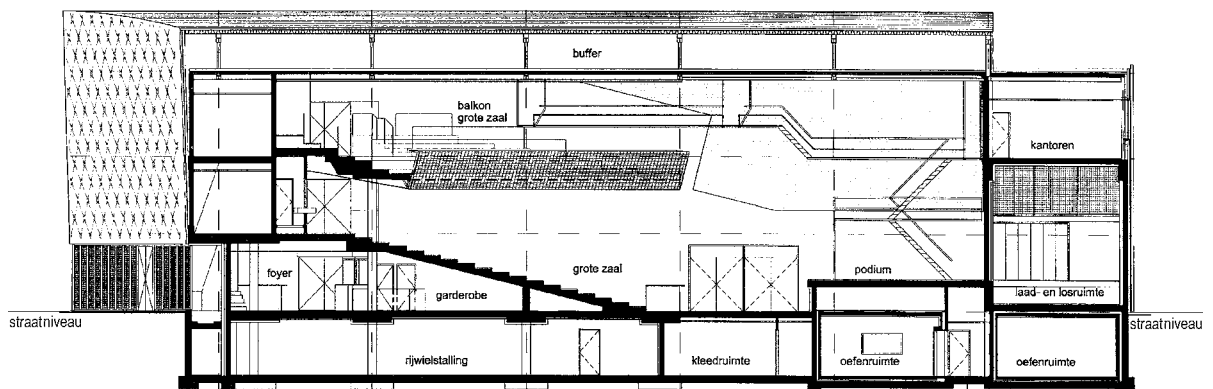

Plattegrond grote zaal

Balcon 2^e verdieping grote zaal

figuur 3

Dwarsdoorsnede popcentrum 013

Dit gedeelte van het examen bestaat uit 22 vragen.

Popcentrum

Vragen bij afbeelding 1 en 2

Het architectenbureau Benthem Crouwel ontwierp in 1998 voor Tilburg een popcentrum, dat 013 wordt genoemd naar het netnummer van die stad. In het gebouw kunnen allerlei activiteiten op het gebied van de popmuziek plaatsvinden. In de grote zaal kunnen 2200 bezoekers popconcerten bijwonen.

Op afbeelding 1 zie je het exterieur van het gebouw. De rubberen gevelbekleding is vastgezet met CD's. Hieraan kun je zien dat het gebouw is ontworpen als muziekcentrum.

1p **1** Noem nog een manier waarop de gevel associaties oproept met popmuziek.

De gevel maakt een zware, massieve indruk.

2p **2** Noem twee aspecten waardoor die indruk ontstaat.

Op de figuren op de bladzijde hiernaast zie je plattegronden en een dwarsdoorsnede van het popcentrum.

Het gebouw heeft een skelet van stalen balken.

2p **3** Hoe kun je uit de plattegronden en uit de dwarsdoorsnede afleiden dat in de grote zaal skeletbouw is toegepast?

Bekijk de plattegrond op figuur 1 en de doorsnedetekening op figuur 3.

Het gebouw is praktisch ingedeeld. Zo is onder het gebouw voor een rijwielstalling gezorgd.

3p **4** Bespreek nog drie voorbeelden van de functionele plaatsing van de verschillende ruimtes.

Bekijk de plattegrond op figuur 1 en de doorsnedetekening.

Een belangrijke eis van de opdrachtgevers was de beheersing van mogelijke geluidsoverlast voor de omgeving. Bij de indeling van het gebouw hebben de architecten hier rekening mee gehouden.

2p **5** Geef twee voorbeelden waar dat uit blijkt.

Op afbeelding 2 zie je het achterste deel van de grote zaal, gezien vanaf het podium.

Bekijk ook de plattegronden en de dwarsdoorsnede op de bladzijde hiernaast.

Deze zaal moet veel bezoekers kunnen bergen die goed zicht op de optredende bands willen hebben.

3p **6** Noem drie manieren waarop de architecten aan deze eisen hebben voldaan.

Crouwel dacht bij de opzet van het popcentrum oorspronkelijk aan een soort schouwburg of concertzaal, maar begreep dat popliefhebbers een heel ander publiek vormen dan schouwburggangers. Zijn gebouw verschilt dan ook van een traditionele schouwburg.

3p **7** Leg uit op welke manier Crouwel rekening heeft gehouden met het poppubliek. Betrek de inrichting, vormgeving en de materiaalkeuze in je antwoord.

Muzikanten

Vragen bij afbeelding 3 en 4

Op afbeelding 3 zie je een schilderij uit 1623 van Frans Hals, getiteld 'De luitspeler'.

De luitspeler maakt een levendige indruk.

- 3p **8** Noem drie aspecten van de *voorstelling* die bijdragen aan deze levendige indruk.
 2p **9** Noem twee aspecten van de *vormgeving* die de levendige indruk versterken.

Het schilderij is niet zozeer een portret maar meer een genrestuk.

- 1p **10** Wat wordt verstaan onder een genrestuk?

Het schilderij behoort tot de barok.

- 2p **11** Noem twee kenmerken van de barok die terug te vinden zijn in het schilderij.

Op afbeelding 4 zie je een schilderij uit 1963 van de Engelse kunstenaar Peter Blake. Het stelt de rock & rollzanger Bo Diddley voor.

Evenals de jongen op afbeelding 3 is Bo Diddley volop muziek aan het maken. De manier waarop Blake dat verbeeldt is echter anders dan bij Hals.

- 2p **12** Hoe laat Blake zien dat de man aan het spelen is? Noem twee aspecten.

Het schilderij op afbeelding 4 lijkt wel een affiche.

- 3p **13** Noem drie aspecten waardoor dat komt.

- 1p **14** Tot welke stroming moet het schilderij van Blake gerekend worden?

Gordijnen

Vragen bij afbeelding 5, 6 en 7

In de zeventiende eeuw werden schilderijen tegen het licht beschermd door er een gordijn voor te hangen, dat opzij geschoven kon worden als iemand het wilde bekijken. Op afbeelding 5 zie je een schilderij van Gerard Dou uit 1650 waarop zo'n gordijn te zien is.

Het gordijn op afbeelding 5 is geschilderd, maar lijkt net een echt gordijn.

- 2p **15** Noem twee aspecten waardoor dat komt.

Dou heeft in zijn schilderij nog andere illusionistische grapjes verwerkt.

- 2p **16** Noem nog twee aspecten van de voorstelling waarmee hij de beschouwer 'bedriegt'.

Het schilderij stelt een schilder voor, waarschijnlijk Dou zelf, weergegeven als beschouwer van het leven en van de wereld.

- 1p **17** Leg uit waarom het schilderij zo kan worden opgevat.

Op afbeelding 6 zie je een werk van de Nederlandse kunstenaar Pieter Laurens Mol. Het bestaat uit een ingelijst silhouet van een roos, waarvoor een zijden gordijn is gehangen. Het silhouet is ontstaan door een roos op blauw papier te leggen. Door het zonlicht is het papier verbleekt, alleen waar de roos lag is het nog blauw.

Het werk op afbeelding 6 gaat over schoonheid en vergankelijkheid.

- 3p **18** Leg dit uit. Geef daarbij tevens aan hoe het gordijn bijdraagt aan de inhoud van het werk.

2p **19** Het werk van Mol wordt ergens getypeerd als 'poëtisch conceptualisme'.
Geef aan in welk opzicht het werk op afbeelding 6 een poëtisch idee verbeeldt.

Op afbeelding 7 zie je een schilderij van Robert Delaunay uit 1910. Door een raam zie je de Eiffeltoren en een stukje van Parijs.

3p **20** Het doorkijkje op de stad biedt geen naturalistisch uitzicht.
In welke stijl is het stadsbeeld geschilderd? Geef twee argumenten voor je antwoord.

Delaunay zocht naar vernieuwing van de schilderkunst. De Eiffeltoren, waar hij een reeks schilderijen van maakte, was daarvoor een geschikte aanleiding.

1p **21** Leg uit waarom de Eiffeltoren goed paste bij zijn pogingen om de kunst te vernieuwen.

Het gordijn op afbeelding 7 lijkt een omlijsting van een raam, maar geeft binnen dit schilderij een speciaal effect. Dat komt door de manier waarop het geschilderd is.

1p **22** Leg uit welk effect hier door het gordijn wordt opgeroepen.

Dit is de laatste vraag van het Algemeen gedeelte. Ga verder met de vragen behorend bij het door jou gekozen vak.

Dit gedeelte van het examen bestaat uit 21 vragen.

Vanitas

Vragen bij afbeelding 8

Op afbeelding 8 zie je een schilderij uit 1630 van Pieter Claesz.

Het schilderij lijkt een voorstelling van toevallig gekozen voorwerpen. Maar dit stilleven heeft een diepere betekenis. Zo symboliseert de viool de vergankelijkheid door de vluchtigheid van de muziek, klanken die slechts een moment duren.

- 3p **23** Noem nog drie voorwerpen die naar een dergelijke betekenis verwijzen en geef daarbij steeds aan waarom ze dat doen.

De voorwerpen hebben op het eerste gezicht weinig met elkaar te maken en lijken achteloos bij elkaar gelegd te zijn. Maar de schilder heeft gezorgd dat er toch een samenhangend geheel is ontstaan.

- 2p **24** Leg aan de hand van twee aspecten van de vormgeving uit hoe een geheel is ontstaan.

Links ligt een glimmende bol, die opgevat kan worden als een schilderij binnen een schilderij.

- 1p **25** Geef aan waarom de bol zo kan worden opgevat.

In de bol zie je een weerspiegeling van een raam.

- 2p **26** Beredeneer aan de hand van twee argumenten dat dit raam de lichtbron is die het hele stilleven belicht.

Het stilleven is geschilderd in olieverf.

- 2p **27** Leg uit waarom dit materiaal zo geschikt is om een naturalistisch effect te bereiken. Noem daarbij twee eigenschappen van de verf.

Dit schilderij van Claesz is een voorbeeld van een veel voorkomende voorstelling in de Nederlandse barokschilderkunst. In de zuidelijke landen als Italië overheersen in die tijd andere thema's.

- 2p **28** Geef aan in welk opzicht de voorstellingen in de Nederlandse en Italiaanse barok doorgaans verschillen.

Hamlet

Vragen bij afbeelding 9 en 10

Hamlet is de zoon van de vermoorde koning van Denemarken. Zijn moeder hertrouwt met Claudius, de broer van de koning. De geest van zijn vader verschijnt aan Hamlet en vertelt dat Claudius degene is die hem vermoord heeft. Hamlet moet wraak nemen maar hij moet zijn moeder sparen. Hij twijfelt hevig of hij aan deze opdracht gehoor moet geven. Shakespeare schreef hierover in 1600 een toneelstuk.

Op afbeelding 9 zie je een affiche uit 1914, ontworpen door Chris Lebeau voor een uitvoering van het toneelstuk.

Bekijk afbeelding 9.

De verbondenheid tussen Hamlet en zijn vader is op het affiche beeldend tot uitdrukking gebracht.

- 3p **29** Noem drie manieren waarop dat is gedaan.

- Op het affiche zijn de vier belangrijkste personages uit het verhaal te zien.
- 4p **30** Geef voor elk personage aan hoe je hem of haar kunt herkennen. Noem daarbij voor elk personage steeds twee aspecten.
- De vormgeving van het affiche geeft het een streng, statisch karakter.
- 3p **31** Noem drie aspecten van de vormgeving waardoor dat wordt veroorzaakt.
- Het affiche is een lithografie.
- 1p **32** ■ Welk van de onderstaande beweringen over lithografie is de juiste?
- A** De lithografie is een vorm van hoogdruk waarbij de drukvorm, een geruwde kalkzandsteen, door schrapen plaatselijk vlakker wordt gemaakt. De inkt wordt met een grote harde inktrol op de bevochtigde steen gerold, zodat alleen de hoogste delen inkt kunnen aannemen.
- B** De lithotechniek is een vorm van vlakdruk waarbij op een vlakke kalkzandsteen met vethoudend materiaal een voorstelling wordt getekend. De niet betekende delen worden chemisch zo bewerkt dat zij water opnemen, maar vet (bijvoorbeeld drukinkt) afstoten.
- C** De lithotechniek berust op het principe dat vet water afstoot. Een stenen drukvorm wordt plaatselijk met vet bewerkt, zodat na een aantal technische ingrepen de uitgespaarde voorstelling inkt op waterbasis kan opnemen.
- Op afbeelding 10 zie je een affiche voor een Hamlet-opvoering, gemaakt door Nicolaas Wijnberg in 1966.
- In het verhaal krijgt Hamlet op een gegeven moment een schedel aangereikt. Wijnberg gebruikt die voor zijn affiche, waardoor dit een beeld geeft van dood en vergankelijkheid. De vormgeving draagt bij aan dit idee.
- 1p **33** Noem een aspect van de vormgeving dat het idee van dood en vergankelijkheid ondersteunt.
- De tekst is hier meer geïntegreerd in de voorstelling dan bij het affiche van Lebeau op afbeelding 9.
- 2p **34** Noem twee manieren waarop Wijnberg de tekst onderdeel van de voorstelling maakt.
- De ontwerpers van de affiches op afbeelding 9 en 10 namen hetzelfde verhaal als uitgangspunt, maar hun benadering is sterk verschillend.
- 2p **35** Geef aan welke visie op het toneelstuk door ieder van beiden in beeld is gebracht.

Parades

Vragen bij afbeelding 11 en 12

Op afbeelding 11 zie je een schilderij uit 1888 van Georges Seurat.

Het schilderij stelt een parade van het circus voor. Een parade is een presentatie aan het publiek vóór de eigenlijke voorstelling. Op figuur 4 hieronder zie je het circusgebouw in Parijs met het balkon waarop zulke parades gehouden werden.

figuur 4

- 2p **36** Leg uit hoe je kunt zien dat het schilderij een parade voorstelt. Noem daarbij drie aspecten.

Bekijk afbeelding 11.

Het schilderij is tamelijk vlak, maar toch ontstaat er enige ruimtelijkheid.

- 2p **37** Noem twee aspecten van de vormgeving waardoor ruimte gesuggereerd wordt.

Ondanks het vrolijke, spektakelachtige onderwerp is het schilderij nogal statisch.

- 3p **38** Leg dat uit aan de hand van drie aspecten van de vormgeving.

Het werk van Seurat sluit aan op het impressionisme, maar wordt ook wel post-impressionistisch genoemd.

- 1p **39** Geef aan in welk opzicht het impressionistisch genoemd kan worden.

- 2p **40** Waarom is het schilderij *niet* impressionistisch? Geef twee argumenten.

Op afbeelding 12 zie je 'La grande parade' uit 1954, geschilderd door Fernand Léger.

Voor Léger was het circus dé gebeurtenis uit zijn jeugd. „Ik moet met u over het belang van het Circus in de provinciestad praten. Het was omstreeks 1900. Wat was dat een belangrijke gebeurtenis! Vanaf het moment dat het aangekondigd werd, praatten wij nergens anders meer over. 'Hoor eens, wij gaan naar de beesten kijken.!' En met veel ongeduld keken wij er naar uit.”

Léger probeert in het schilderij de overweldigende indruk die het circus op hem maakte weer te geven.

- 3p **41** Noem drie aspecten van de vormgeving die bijdragen aan de levendigheid van het circus.

Tekenen

Léger maakte veel schetsen en voorstudies en zei dat hij zich voor 80% zeker voelde toen hij aan zijn uiteindelijke, zeer grote doek begon. De opbouw van het schilderij is dan ook weloverwogen.

3p **42** Noem drie aspecten die een zekere rust en evenwicht in het schilderij brengen.

Léger loopt al een beetje vooruit op de pop-art.

1p **43** Geef één argument voor deze bewering.

Einde

Dit gedeelte van het examen bestaat uit 23 vragen.

Bernini en Viola

Vragen bij afbeelding 13 tot en met 16

Op afbeelding 13 zie je een kapel in Rome, die omstreeks 1650 in opdracht van kardinaal Cornaro werd ingericht door Gianlorenzo Bernini. Op het altaar plaatste hij een marmeren beeld van de Spaanse heilige Theresa van Avila in religieuze vervoering.

Theresa schreef over haar visioen dat zij een engel zag, die uit de hemel neerdaalde en haar met een pijl doorboorde. De verwonding veroorzaakte niet alleen lichamelijke maar ook geestelijke pijn en zij voelde zich vervuld van een vurige liefde tot God.

Bekijk afbeelding 14.

3p **23** Noem drie aspecten van de voorstelling die verwijzen naar dit visioen.

Bovenin de nis bevindt zich een raam waardoor licht valt op Theresa en de engel. Dit licht draagt bij aan de betekenis van het visioen.

1p **24** Leg dit uit.

Het visioen van Theresa lijkt wel een theaterscène. Dit komt onder meer door het lichteffect en wordt nog versterkt door de omgeving van het beeld.

2p **25** Leg dit uit aan de hand van twee aspecten van de inrichting van de kapel.

Dit theatrale effect is typerend voor de barok.

4p **26** Noem nog vier kenmerken van de barok die te zien zijn op afbeelding 13 en 14.

Op afbeelding 15 zie je een installatie uit 1983 van de Amerikaanse videokunstenaar Bill Viola. Hij noemt het een 'Kamer voor de heilige Johannes van het Kruis'. Deze Johannes was een Spaanse monnik die vanwege zijn denkbeelden in een kleine cel werd opgesloten en gemarteld. Evenals Theresa had hij visioenen. Om de eenzaamheid en de pijnen te kunnen verdragen schreef hij gedichten.

In een donkere ruimte staat een zwarte kubus met daarin een tafeltje, waarop behalve een monitor een kan en een glas water staan, zoals te zien is op afbeelding 16. In de kubus klinken gedichten van Johannes, buiten de kubus hoor je het stormen. Op een muur zie je dia's van Spaanse landschappen.

De installatie van Viola is gemaakt met theater-achtige middelen.

2p **27** Noem twee van deze middelen.

Als je de installatie in het echt betreedt word je geconfronteerd met de beproevingen die Johannes in de cel moest ondergaan.

2p **28** Noem twee manieren waarop dit wordt opgeroepen.

Standbeelden

Vragen bij afbeelding 17, 18 en 19

Op afbeelding 17 zie je een gietijzeren standbeeld van Rembrandt. Het is in 1852 gemaakt door Louis Royer en het staat op het Rembrandtplein in Amsterdam.

Royer heeft geprobeerd Rembrandt zo echt mogelijk voor te stellen.
 2p **29** Noem twee aspecten waaraan je dat kunt zien.

Het beeld is een eerbetoon aan Rembrandt, die beschouwd wordt als Nederlands belangrijkste schilder.
 2p **30** Noem twee voorbeelden waaruit dat eerbetoon blijkt.

Het was de bedoeling het beeld, dat heel groot is, in brons te gieten. Dit bleek te duur en daarom werd het in gietijzer uitgevoerd.
 1p **31** Leg uit welke afwerking nodig is bij een dergelijk monument in gietijzer.

De kist met het boek heeft een technische functie in het beeld.
 1p **32** Leg dit uit.

In de negentiende eeuw werden er veel standbeelden en monumenten opgericht. Dit hing samen met de ideeën van de Romantiek.
 1p **33** Leg dit uit.

Op afbeelding 18 zie je een bronzen beeld dat de Franse schrijver Honoré de Balzac voorstelt. Het is gemaakt door Rodin omstreeks 1897.

Balzac was een zeer imponerende persoonlijkheid.
 2p **34** Geef aan hoe Rodin dat tot uiting heeft gebracht in het beeld. Noem daarbij twee aspecten.

Rodin breekt met de negentiende-eeuwse tradities in de beeldhouwkunst.
 1p **35** Leg uit in welk opzicht er sprake is van een breuk met de standbeelden uit het verleden, zoals dat van Rembrandt op afbeelding 17.

Op afbeelding 19 zie je een foto van een performance uit 1991 die enkele malen is opgevoerd door de Engelse kunstenaars Gilbert en George. De heren zingen steeds opnieuw een zelfde lied en bewegen zich als robotten op de muziek. Zij noemen dit „het mooiste bewegende, originele, fascinerende kunstwerk dat u ooit heeft gezien. Het bestaat uit twee beeldhouwers, één stok, één handschoen en één lied.”

„Het is geen theater, maar sculptuur”, zeggen Gilbert en George over dit werk.
Bekijk afbeelding 19.

2p **36** Noem twee aspecten waardoor het idee van een beeldhouwwerk wordt opgeroepen.

Een criticus noemt het werk „vergankelijk maar tegelijk ook duurzaam”.
 2p **37** Leg dit uit.

Beroemdheden krijgen meestal pas na hun dood een standbeeld. Het lijkt of Gilbert en George een standbeeld voor zichzelf oprichten, maar eigenlijk drijven zij de spot met het kunstenaarschap en met zichzelf als kunstenaars.
 2p **38** Noem twee aspecten waaruit die spot blijkt.

Muziekinstrumenten

Vragen bij afbeelding 20 en 21

In 1985, het Europese jaar van de muziek, werd een aantal kunstenaars gevraagd een werk te maken met Mozart als thema. Op afbeelding 20 zie je de bijdrage van de Franse kunstenaar Arman.

2p **39** Mozart leefde in de tweede helft van de achttiende eeuw, de tijd van de rococo. Noem drie objecten in het werk die naar die tijd verwijzen.

Het werk is een assemblage van stukken van een gedemonteerde piano, muziekinstrumenten en andere voorwerpen. Arman heeft ze geordend tot een dynamische compositie.

3p **40** Noem drie aspecten die bijdragen aan de dynamiek van het geheel.

Over dit werk is geschreven dat het meer zegt over de artistieke opvattingen van Arman dan over Mozart.

1p **41** Ben je het daarmee eens? Geef een argument voor je antwoord.

Op afbeelding 21 zie je een werk uit 1987 van de Amerikaanse kunstenaar Claes Oldenburg. Het is met stalen kabels aan de wanden opgehangen en heeft als titel 'Vleugel/Hangmat'.

Oldenburg heeft niet geprobeerd een echte concertvleugel te maken, maar de verschillende fragmenten van het beeld roepen associaties op met dit muziekinstrument.

2p **42** Noem drie van deze associaties.

Bekijk afbeelding 21.

Oldenburg speelt een geraffineerd spel met vorm en kleur.

2p **43** Geef van beide aspecten een voorbeeld waaruit dit blijkt.

Ook dit werk is dynamisch, maar Oldenburg bereikt dit op een andere manier dan Arman.

3p **44** Noem drie aspecten waardoor dynamiek ontstaat in het beeld op afbeelding 21.

Oldenburg en Arman presenteren hun 'muziekinstrumenten' op een heel verschillende manier. Het werk van Oldenburg wordt door de presentatie extra ruimtelijk, dat van Arman daarentegen krijgt het karakter van een reliëf.

2p **45** Leg dit uit voor elk werk.

Einde

Dit gedeelte van het examen bestaat uit 21 vragen.

Borduursels

Vragen bij afbeelding 22 tot en met 25

Op afbeelding 22 zie je een koormantel uit het begin van de zestiende eeuw. Afbeelding 23 is een detail met daarop het belangrijkste motief.

Bekijk afbeelding 22.

De geborduurde motieven op de mantel zijn op een bepaalde manier geordend. Dit hangt samen met de manier waarop de mantel gedragen wordt.

2p **23** Leg dit uit.

Bekijk afbeelding 22 en 23.

De geborduurde motieven op de mantel zijn verschillend van aard: christelijk of decoratief.

2p **24** Geef van elke typering twee voorbeelden.

Een koormantel is een kerkelijk gewaad.

1p **25** Door wie en wanneer wordt dit soort koormantels in de regel gedragen?

Op afbeelding 24 zie je een fluwelen cape uit 1938, gemaakt door de Italiaanse ontwerpster Elsa Schiaparelli. Het goudborduursel is geïnspireerd op de Apollo-fontein in Versailles, die je ziet op figuur 4 hieronder.

figuur 4

Het borduursel maakt de cape teatraal.

Bekijk afbeelding 24.

3p **26** Noem drie aspecten van de *voorstelling* die een teatraal effect veroorzaken.

3p **27** Noem drie aspecten van de *vormgeving* die dit teatrale effect versterken.

De cape op afbeelding 24 lijkt wat de vorm betreft op de koormantel, maar de vormgeving van het borduursel is heel anders.

3p **28** Noem drie verschillen in vormgeving. Betrek beide ontwerpen in je antwoord.

Op afbeelding 25 zie je een linnen jasje uit 1937, eveneens van Schiaparelli. Het borduurwerk is een ontwerp van de Franse kunstenaar Jean Cocteau.

Evenals op de andere kledingstukken is op dit jasje met goudkleurig draad een voorstelling aangebracht. Als het jasje gedragen wordt ontstaat een vervreemdend effect.

3p **29** Leg dit uit. Betrek de voorstelling, de compositie en het uiteindelijke effect in je antwoord.

Het borduursel op het jasje was voor 1937 heel modern, vooral in vergelijking met het borduursel van de cape op afbeelding 24.

2p **30** Leg dit uit aan de hand van twee verschillen.

De ontwerpen van Schiaparelli werden geïnspireerd door een kunststroming uit die tijd. Dat is vooral te zien aan het jasje op afbeelding 25.

1p **31** Geef aan door welke kunststroming zij is beïnvloed.

In de ontwerpen op afbeelding 22, 24 en 25 is overal goudkleur gebruikt. Het goud heeft echter in alle drie de gevallen een andere functie.

3p **32** Geef voor elk ontwerp aan welke functie de kleur goud heeft.

Veren

Vragen bij afbeelding 26, 27 en 28

Op afbeelding 26 zie je een foto van de Nederlandse danseres Alexandra Radius.

Het rokje dat zij draagt wordt een tutu genoemd en is typerend voor het klassieke ballet zoals dat in de vorige eeuw is ontstaan.

2p **33** Leg aan de hand van twee kenmerken van de tutu uit waarom deze karakteristiek is voor het klassieke ballet.

Het kostuum op afbeelding 26 is speciaal gemaakt voor de vertolking van 'De stervende zwaan', een beroemde balletscène.

3p **34** Noem drie aspecten van het kostuum die aan een zwaan doen denken.

2p **35** Geef aan waarom deze foto representatief is voor de balletscène van een stervende zwaan. Noem daarbij twee aspecten.

Op afbeelding 27 zie je een japon uit 1997, ontworpen door de Engelse ontwerper Alexander McQueen. Figuur 5 hieronder toont het geheel.

figuur 5

In de collectie van 1997 werkte McQueen veel met het thema vleugels, vogels, veren. Ook deze japon is op een zwaan geïnspireerd.

1p **36** Geef aan hoe dit thema verwerkt is in de japon.

2p **37** De japon is interessant omdat het ontwerp een aantal contrasten bevat.
Noem twee opvallende contrasten.

Op afbeelding 28 zie je een ontwerp van de Nederlandse kunstenares Alet Pilon. De titel is 'Verenkleed'.

2p **38** De kunstenares wil „... de functionele maar verleidelijke schoonheid van dieren overdragen op het menselijk lichaam.”
Geef twee voorbeelden waaruit dat blijkt.
Je mag de presentatie in je antwoord betrekken.

2p **39** Het ontwerp op afbeelding 28 van Pilon is geen gewoon kledingstuk maar heeft eerder een symbolisch karakter.
Leg uit welk beeld wordt opgeroepen op afbeelding 28.

Zelfportret

Vragen bij afbeelding 29, 30 en 31

Op afbeelding 29 en 30 zie je een werk uit 1978 van Anna Verwey. Het is een silhouet van gesteven witte flanel, dat oprolbaar is. Afbeelding 31 is een detail.

2p **40** Het werk heet 'Zelfportret'.
Noem twee aspecten die naar deze titel verwijzen.

2p **41** De contour is afgewerkt met een zwarte borduursteek.
Noem hiervan twee beeldende effecten.

2p **42** Het materiaal is gesteven.
Waarom was dit nodig? Noem twee redenen.

2p **43** Het werk wordt steeds op een andere manier gepresenteerd en kan opgerold en weer uitgerold worden.
Leg uit hoe dit bijdraagt aan de inhoud van het werk.

Einde